

Heydər Əliyev ideyaları və dərin islahatlar strategiyası

Ümummilli Lider Heydər Əliyev bütün varlığıni doğma xalqına xidmətə həsr edən müdrük siyasetçi və dövlət rəhbəridir. Onun böyük zəka və idarəcilik məharəti sayəsində Azərbaycan həm keçmiş ittifaq dövründə, həm də müstəqillik dövründə yüksək siyasi və sosial-iqtisadi uğurlara nail olub. Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi dərin islahatlar konsepsiyası Azərbaycanın hərtərəfli yüksək inkişafını təmin edib. Əbəs yerə deyildir ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevi Azərbaycan dövlətinin qurucusu adlandırırlar.

Ulu Öndər Heydər Əliyev yaradıcı, qurucu, müasirlik, yenilikçilik və böyük islahatlar ustası idi. O, hansısa qərarı qəbul etməzdən əvvəl hər şeyi etrafı ölçüb-biçırdı, problemi diqqətlə öyrənirdi, müte-xəssislərlə məsləhətleşir və bundan sonra qərar qəbul edirdi. Qərarlar qəbul etdikdən sonra mütləq onların icrasına ciddi nəzarət edir və həyata keçirirdi. Buna görə də, O heç vaxt səhv qərar vermirdi, həyata keçirdiyi islahatlar uğurla, yüksək nəticələrlə yadda qalırdı.

Müasirlik Ulu Öndər Heydər Əliyevin yürüdüyü siyasetin məhiyyətində idi, yeni ideyalar və təşəbbüslerlə çıxış etmək, onu həyata keçirmek Onun həyat fəsəfəsi idi. Ən kiçik təsərrüfat işlərinən tutmuş ən böyük və mürəkkəb məsələlərin həllində Heydər Əliyev yeni, demokratik yanaşmalar tətbiq edirdi. Ulu Öndər Heydər Əliyev harada çalışmasından asılı olmayaraq həmişə dövlət, dövlətçiliyə sədaqətə qulluq etmiş, işinə intizamla, məsuliyyətə yanaşmışdır. Onun böyük islahatçı, köhnəliyə qarşı barışmaz və mübariz, daim yeniliklərə nail olmasını Azərbaycana rəhbərlik etməmişdən əvvəlki dövrde, həle dövlət təhlükəsizlik orqanlarında çalışdığı vaxtlardan aydın görmək olar. Gənc və enerjili millətsevər zabitin dövlət təhlükəsizlik orqanlarının sıralarına daxil olduğu ilk gündən amalı və məramı xalqın menafeyinə xidmət etmək idi. Heydər Əliyev həmin vaxtlarda cəmiyyəti qorxu altında saxlayan Dövlət Tehlükəsizlik Komitəsinin (DTK-nin) idarəetmə sisteminde köklü islahatlar apardı, bu sahəye yeniliklər getirdi. Xalqımızın layiqli övladlarının fəal surətdə təhlükəsizlik orqanlarında işə cəlb olunması və kadr potensialının milləşdirilməsi geniş vüset aldı.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1969-cu ilin iyul ayının 14-də Azərbaycanın siyasi rəhbərliyinə gəlməsi dövlət idarəcilik aparatının, siyasi və ictimai mühitin, iqtisadiyyatın, sosial həyatın tamamıla yeniləşməsinə səbəb oldu. Ətəletə, köhnəliyə, mühafizəkarlığa qarşı barışmaz, yenilikçi bir şəxsiyyət kimi diqqəti cəlb edən Heydər Əliyev sovet üsul-idarəciliyin-

Rizvan Vahabov
YAP Siyasi Şurasının üzvü

də hökm sürən köhnə həyat-tərzini, bürokratik aparati deyişməye başladı, idarəetmənin və cəmiyyətin yenileşməsinə gətirib çıxaran islahatlar həyata keçirdi. 70-80-ci illər Azərbaycan tarixində hərtərəfli, köklü yeniləşdirmə dövrü, dinamiklik, işgüzarlıq, düzülük, doğruluq dövrü kimi tarixə düşdü. Həmin dövrə müflisləşmiş halda, böhran vəziyyətində olan Azərbaycanı ağır durumdan qurtardı və böyük sosial-iqtisadi uğurlara nail oldu.

Aparılan dərin islahatlar sayəsində Azərbaycanı sovet respublikaları arasında geridə qalan aqrar respublikadan inkişaf etmiş sənaye olksinusunə çevrildi. Sənaye və kənd təsərrüfatının bütün sahələrində inkişafa nail olundu, neft sənayesinin inkişafında yeni mərhələ başlandı. Respublikamızda Dərin Özüllər Zavodunun istifadəye verilməsi, neft maşınqayırması və neftayırma sənayesinin yenidən qurulması həyata keçirildi ki, bu da müstəqillik dövründə yeni neft strategiyasını uğurla həyata keçirilməsində mühüm rol oynadı.

Ümummilli Liderin elm, təhsil və mədəniyyətə bağlı islahatları da Azərbaycanın inkişafında böyük rol oynadı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin qeyd edirdi ki, "təhsil sahəsi ne sənayedir, ne kənd təsərrüfatıdır, ne ticarətdir. Bu, cəmiyyətin xüsusi, intellektual cəhətini əks etdirən bir sahədir. Belə halda təhsil sisteminə çox diqqətlə yanaşmaq lazımdır və bu sistemə

münasibət çox həssas olmalıdır". Bu diqqətin nəticəsidir ki, hələ öten esrin 70-80-ci illərində Azərbaycanda orta ümumtehsil məktəbləri şəbəkəsi 3 dəfə genişləndirilərək 765-dən 2117-yə çatdırılmışdı. Bu da yuzlərle ucqar yaşayış məskənlərində orta ümumtehsil məktəblərinin açılışı, minlərlə azyaşlılarının təhsilə cəlb edilməsi demək idi. Həmin illərdə ölkədə 5 yeni ali təhsil məüssəsi açılmış ve ali məktəblərdə təhsil alanların sayı 70 mindən 100 minə çatmışdı. Heydər Əliyevin en çox diqqətdə saxladığı sahələrdən biri ordu quruculuğu olmuşdur. Hələ 1970-ci illərdə minlərlə azərbaycanlı gənc keçmiş SSRİ-nin aparıcı təhsil və elm ocaqlarına göndərildi, milli hərbi kadrlar hazırlanması üçün hər cür qayğı göstərildi. Heydər Əliyev deyirdi ki, Silahlı Qüvvələrin sıralarında xidmət etmək, xüsusən de kadr kimi, zabit kimi xidmət etmək çox şərəflə və məsul vəzifədir, xalqın böyük etimadıdır. 70-80-ci illərdə SSRI-nin 50-dən çox şəhərində 105 hərbi ali məktəbdə müxtəlif hərbi ixtisaslar üzrə 17 mindən çox azərbaycanlı zabit hazırlanaraq hərb sənətiinin sırlarına yiyələnmişdi. O dövrə hərbi məktəbin yaradılması ideyası, milli ruhlu hərbi kadrların yetişdirilməsi böyük öndərin en böyük arzusudur idi və uzun bürokratik əngellərə baxmayaq Heydər Əliyev 1971-ci ildə Cəmşid Naxçıvanski adına herbi məktəbin yaradılmasına nail oldu.

Ulu Öndər Heydər Əliyev milli kökə bağlı şəxsiyyət kimi həmişə mədəni irsə qayığını əsirgəməyib. O deyirdi ki, xalq bir çox xüsusiyyətlərle tanınır, sayılır və dünya xalqları içərisində fərqlənir. Bu xüsusiyyətlərden en yüksəyi, en böyük mədəniyyətdir. Onun göstərişi əsasında "Kitabi-Dədə Qorqud" eposu ilə bağlı tarixi və ədəbi araşdırmanın sayı çoxaldı, bu mövzuda sanballı bədii film çəkilidi. Nizaminin neheng yaradıcılığı,

Xaqanının, Nəsiminin, Füzulinin, Vəqifin, neçe-neçe söz sənəti bahadırlarının dahiyanə əsərləri, aşiq poeziyasının canlı nümunələri ilə bağlı araşdırımlar artı, ədəbi mühit zənginləşdi. Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Mehdi Hüseynzadənin xatiresinin əbədiləşdirilməsi və abidəsinin ucaldılması, N.Nərimanovun Tbilisidə ev müzeyinin açılması, Ulyanovskidə büstünün qoyulması, Molla Pənah Vəqifin Şuşadakı məqbərəsinin açılması, Əmadəddin Nəsiminin anadan olmasının 600 illiyinə dair hazırlıqla bağlı qərarın qəbulu, görkəmli klassikin yubileyinin Bakıda və Moskvada təntənə ilə qeyd edilmesi, Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının 50 illik yubileyinin keçirilməsi, xalqın qəhrəmanlıq epopeyasını əks etdirən "Koroğlu"

operasının yenidən tamaşaşa qoyulması, H.Cavidin qəbrinin Sibir-dən doğma torpağı Naxçıvana gətirilmesi və orada dəfn edilməsi, Cəfər Cabbarlinin heykelinin ucaldılması Heydər Əliyevin humanizminin və mədəniyyət siyasetinin tərkib hissəsidir.

Ulu Öndər Heydər Əliyev üçün Qarabağ həmişə doğma və ən sevdiyi ünvan olub. Büyük təcrübəsinə və uzun müddət Qarabağda olur, həmişə Dağlıq Qarabağa böyük diqqət ayırdı. Bunun nəticəsi idi ki, Onun rəhbərliyi dövründə buarda heç vaxt problemlər yaranmamışdı. Qarabağ respublikamıza Ondan əvvəl və sonra rəhbər olmuş şəxslərin heç birinin sanki diqqətinde olmamışdı. Sovet dövründə Onun rəhbərliyi zamanı Qarabağ en çox daha çox diqqət və qayğı mərkəzində olurdu. Onun teşəbbüsü ilə Ağdərə rayonunda Sərsəng Su Elektrik Stansiyasının və su anbarının tikintisi başa çatdırıldı. Həmin illərdə 600 yerlik qış kinoteatrı, 400 nəfərlik uşaq sanatoriysi kompleksi, Şuşa musiqi alətləri fabriki, Rabitə evi və s. istifadəye verilmişdi. Şuşada M.P.Vaqifin məqbərəsi ucaldılmış, Nətəvanın büstü, Ü.Hacıbəyovun heykəli qoyulmuşdu. Turşu mineral zavodunun, tarixi abidələrimizin bərpası işlərinə başlanılmışdı. Bakı - Xankəndi demiryol xəttinin açılışı o dövr üçün en böyük hadisə idi.

1979-cu il yanvarın 12-də Ağdam-Xankəndi demir yolu çəkilərək istifadəyə verildi. Xankəndidə Peñagoji İnstıtut açıldı və orada Azərbaycan bölməsi yaradıldı. Bu, azərbaycanlı ziyalıların daimi iş yeri ilə təmin olunmasına, Qarabağda yeni elmi-mədəni mühitin formallaşmasına, yerli əhalinin ali təhsil almasına və doğma yerlərə daha sıx bağlanmasına əvərişli şərait yaratdı. Azərbaycanlıların burada daha çox yerləşdirilməsi üçün bütün imkanlardan istifadə edirdi.

Sovet imperiyasına ermənipərəst M.Qorbaçov rəhbər seçiləndən və 1987-ci ildə Ulu Öndər Heydər Əliyev vəzifədən uzaqlaşdırıldıqdan sonra ermənilər dərhal feallaşdırılar. Ermənistən və Dağlıq Qarabağdakı millətçi və separatçı qüvvələr Moskvadakı himayədarlar arxalanaraq haqsız iddiaları, DQMV-nin Ermənistana birləşdirilməsi, müstəqillik kimi beynəlxalq hüquqa, Azərbaycanın ərazi bütövülüyünə zidd olan addımlar atıldılar.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin o dövrlərde Azərbaycan ictimaiyyətinə müraciəti var idi, O müraciət "Azərnəş" in o vaxtkı direktoru Əydər Xanbabayevə göndərilmişdi, o zaman ölkə mətbuatı müraciəti dərc etmədi. Heydər Əliyev deyirdi ki, mənim dövrümde Azərbay-

canın bir qarış torpağı da ermənilər verilmədi. Ulu Öndər Heydər Əliyevdən sonra Azərbaycan rəhbərlik edən şəxslər Dağlıq Qarabağı diqqət mərkəzində saxlamadılar. Ermənilər bu boşluqdan istifadə etdilər. Bu baxımsızlıq Qarabağda özbaşinalıq, hakimiyyətsizliyin yaranmasına səbəb oldu, bu unutqanlıq sonralar ağır peşmanlıqla səbəb oldu, doğma torpaqlarımızın bir hissəsi müvəqqəti olaraq itirilməsinə gətirib çıxardı.

SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin I müavini vəzifəsindən və Mərkəzi Komitənin Siyasi Bürosu üzvlüyündən istefə verdikdən sonra Ona qarşı təzqiqlər, edaletsizliklər başlandı. Yerli və mərkəzi mətbuatda eleyhinə yazılar yazılmışa başlandı. Onun rəhbər olduğu illərdə Azərbaycana qarşı hansı addımı atmağa cüreti çatmayan qüvvələr feallaşdırılar, vaxtılıq Heydər Əliyevin vəzifəyə təyin etdiyi, etimad göstərdiyi şəxslərin çoxusu Moskvaya mərkəzi hökumətə onun haqqında anonim məktublardan yazılış anionm məktublardan ibarət qovluq vermişdilər. Qovluq Heydər Əliyevin özünə təqdim olunmuşdu.

Rusyanın məşhur televiziya jurnalisti Andrey Karaulov "Russkoe Solnice" kitabında Ulu Öndər Heydər Əliyevin güclü siyaset nəhəng olduğunu qeyd edir. Heydər Əliyevin siyaset nəhəng olduğunu qeyd edir. Heydər Əliyevin xatirələrindən istefə etdir. Rusyanın digər məşhur televizyon jurnalisti Mixail Qusman isə Heydər Əliyev haqqında danişarken bildirib ki, Heydər Əliyev, əlbəttə, əfsanəvi siyasetçi idi. Andropov bir neçə il yaşasayıdı, Heydər Əliyev sovet hökumətinin başçısı ola bilərdi. Heydər Əliyev ərsinin tarixçilər üçün zəngin xəzinə olduğunu deyən Qusman böyük tarixi şəxsiyyətin həyat və fealiyyətinin həmişə araşdırılabilir olduğunu, gelecek nəsillər üçün böyük örnek olacağını, Heydər Əliyev ərsinin dərindən tədqiq olunacağını bildirib.

Ümummilli Liderin müstəqil Azərbaycana rəhbərliyi dövründə də en böyük diqqət yetirdiyi sahə məhz ordu quruculuğunun formallaşdırıldıqdan sonra Heydər Əliyev əsasında Azərbaycanın ərazi bütövülüyünə zidd olan addımlar atıldılar.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin o dövrlərde Azərbaycan ictimaiyyətinə müraciəti aşağı olan, nizam-intizamızın herbi hissələri ləğv edildi, vadid ve güclü nizam ordu yaradıldı. 1995-ci ildə qəbul olunan müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası bazar iqtisadiyyatının təmin olunması, iqtisadi islahatların hə-

Heydər Əliyev idayaları və dərin islahatlar strategiyası

yata keçirilməsi, xarici investisiyalar, azad sahibkarlıq üçün şərait yaradılması və onun mənafelərinin qorunması, xüsusi mülkiyyətin inkişafının təmin olunması, yerli biznesin Avropa bazarlarına çıxışı üçün əlverişli imkanlar yaratdı. Ulu Öndər Heydər Əliyev bazar iqtisadiyyatının əsas telebi olan özəlləşdirmə siyasetini həyata keçirdi, 1995-1996-ci illərdə aparılan aqrar islahatlar nəticəsində bütün vətəndaşlar torpaq mülkiyyətçisi oldular. 1995-1998-ci illərdə dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsi ilə bağlı Dövlət Programı həyata keçirildi.

Özel sektorun formallaşmasının əsasının qoyulması sayəsində ölkədə sahibkarlıq təbəqəsi yarandı. 1994-cü ilin ortalarında ölkəmizdə yeni pul islahatlarına start verildi, Azərbaycan milli valyutası respubika ərazisində yeganə ödəniş vasitesi elan olundu. Bu siyaset öz müsbət nəticələrini verdi, manatın məzənnəsi sabitləşdi, inflasiyanın səviyyəsi aşağı salındı, ölkədə maliyyə sabitliyi təmin olundu. Həmin vaxtlar xarici neft şirkətləri Azərbaycandan da-ha çox sərvət qopartmaq isteyirdilər və 1992-ci ildə hazırlanmış müqavilənin qəbul olunmasına çalışırdılar. Ulu Öndər Heydər Əliyev əvvəlki danışqlarda əldə olunmuş bəndlərin Azərbaycan üçün sərfəli olmadığını nəzərə alaraq müqavilə şərtlərinin tamamilə yeni formada hazırlanmasına qərar verdi. O dövr ABŞ-m energetika nazırının müavini olmuş U.Uayt qeyd edirdi ki, biz müqaviləyə tezliklə qol çekilməsini isteyirdik, çünki protokolda strateji maraqlarımızı eks etdirmişdik. Amma Ulu Öndər Heydər Əliyev dəhəsi, uzaqqorənliyi, siyasi möhtəşəmliliyi onların bu planlarının üstündən xətt çəkdi.

Bələliklə, 1994-cü il sentyabrın 20-də böyük təzyiqlərə baxmayaq "Ösrin müqaviləsi" imzalandı. Bununla da, Azərbaycanın dünya iqtisadi sisteminə integrasiyasının və ölkənin enerji təhlükəsizliyinin möhkəm təməli qoyuldu. Bu layihə Azərbaycanın gələcək yüksək iqtisadi inkişafını təmin etməklə bərabər, siyasi təhlükəsizliyinə təminat verən mühüm faktorlardan biri oldu.

1996-ci ildə Bakı-Novorossiysk, 1999-cu ildə Bakı-Supsa ixrac neft kəmərlərinin istismara verməsi, Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin inşasına dair sazişin imzalanması ilə ixrac marşrutlarının diversifikasiyasına nail olundu. 1999-cu il noyabrın 18-də ATƏT-in İstanbul Zirvə görüşü çərçivəsində Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəməri vasitəsilə nəqlinlə dair saziş imzalandı. Bələliklə, regionda geniş əməkdaşlıq və siyasi sabitliyin möhkəmlənməsi üçün dərin zə-

min yarandı. 2002-ci il sentyabrın 18-də BTC-nin təməli qoyuldu. Azərbaycan qazının qərb bazarına ixracının təmin olunması üçün Ulu Öndərin şəxsi təşəbbüsü ilə Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərinin inşasına başlanıldı.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi sosial-iqtisadi siyasetin mühüm istiqamətlərindən biri infrastrukturun inkişaf etdirilməsi olmuşdur. Bu baxımdan Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən nəqliyyatın inkişafı siyasetinin mərkəzində ölkə ərazisində bəynəlxalq və tranzit dəhlizlər yollarının, ölkənin regionlararası, şəhər və rayondaxili yol-nəqliyyat infrastrukturunun inkişafı, eləcə də məlli nəqliyyat-yol sisteminin

dünya kommunikasiya məkanına sürətli integrasiyası durardı. Bu məqsədlə Böyük İpek Yolu, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi, yaradıldı. Nəticədə Azərbaycan Xəzər regionunda nəqliyyat qovşağına və bəynəlxalq ehəmiyyətli neft-qaz tranziti ölkəsinə çevrildi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev demokratianın əsas inkişaf göstəricilərindən biri olan söz və fikir azadlığına, plüralizmə geniş meydan verirdi. O, mətbuata hədsiz dərcədə açıq idi. Ulu öndər

mətbuati mütərəqqi ictimai idealların carçası hesab edir, xalqımızın azadlıq və müstəqilliyə, mənəvi tərəqqiyə nail olmaq səylərinin gücləndirilməsində, milli şürurun, mənəviyyatın, mədəniyyətin formalşdırılmasında mü hüüm rol oynadığını bildirirdi.

Azərbaycan mətbuatını hüquqi və dünyəvi dövlət quruculuğunun mü hüüm bir vasitəsi kimi qiymətləndirdi.

Ulu Öndərin uğulu islahatlar strategiyasını davam etdirən Onun Siyasi varisi Prezident İlham Əliyevin əməkdaşlığı və qətiyyətli, uzaqqorən iqtisadi siyaseti sayəsində qazanılmış uğurlar daha da möhkəmləndirilməkdədir. Dövlət başçısının davam etdiridiyi tədbirlər sayasında 2006-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan kəmərinin, 2007-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri istifadəyə verildi. 2008-ci ildə regionda ən mü hüüm nəqliyyat dəhlizinin - Bakı-Tbilisi-Qars (BTQ) dəmir yolu xəttinin əsası qoyuldu. 2011-ci ildə Azərbaycan və Türkiye Trans Anadolu Qaz Boru Kəməri (TANAP) layihəsinə dair anlaşma memorandum, 2013-cü ilin iyun ayında isə TransAdriatik qaz kəməri (TAP) layihələrinə dair dövlətlərərəsəz sazişlər imzalandı, 2013-cü il sentyabrın 18-də "Şahdəniz-2" la-

yihəsine sanksiya verildi. 2013-cü il fevralın 8-də Azərbaycanın ilk süni telekommunikasiya peyki orbitə çıxarıldı.

2004-cü ildən tətbiqinə başlanılan "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programı"nın icrası bütün bölgələrin hərəkəfli və tərəzli sosial-iqtisadi inkişafına yol açdı, paytaxtla bölgələr arasında fərqli azamasına səbəb oldu.

Program regionların sosial-iqtisadi inkişafına yol açmaqla yanaşı, ümumilikdə, Azərbaycanın iqtisadi inkişafına təkan verdi. Ölkəmizdə yeni 2004-2016-ci illərdə 72 mindən çox müəssisə, 1,6 miliona yaxın iş yeri açıldı. Ölkəmizdə güclü milli biznes sinfinin iqtisadiyyatda rolü artdı, ÜDM-də özəl bölmənin payı 80, məşğulluqda isə 75 faizə çatdı.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi ordu quruculuğunu inkişaf edən, Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin davam etdiridiyi siyaset nəticəsində Azərbaycan Ordusu daha da güclənib. Bu gün güclü herbi hazırlığa, döyük ezmkarlılığına, herbi qüdrətinə və yüksək texniki imkanlara malik olan Azərbaycan Ordusu qarşısına qoyulan bütün tapşırıqları yüksək səviyyədə yeri yetirmək iqtidarındadır.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələri bu gün NATO standartlarına cavab verən səviyyədə formalşib. Azərbaycan dövləti öz ərazi bütövlüyünün sülh yolu ilə bəynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində təmin olunmasını istəyir. Amma onu da bəyan edir ki, sülh danişqları heç bir səməre vermədiyi və işgalçı Ermənistan bəynəlxalq hüquqa mehəl qoymamaqdə davam etdiyi halda, Azərbaycanın bütün dünya ölkələri tərəfindən tanınmış ərazilərini boşalmazsa güclü Azərbaycan Ordusu öz torpaqlarını düşməndən təmizləməyə məcbur olacaq. Gündən-güne daha da möhkəmlənən və döyük qabiliyyətini artıran Azərbaycan Ordusu düşmən üzerinde qalibiyət salnaməsi yazmağa qadirdir.

Hazırda Azərbaycanda yeni dövrün çağırışlarına uyğun olaraq iqtisadi layihələr, Strateji Yol Xəritələri hazırlanıb. Bu layihələrin həyata keçirilməsi Azərbaycanın gələcək uğurlu inkişafının təmin olunmasında mü hüüm rol oynaya-caq.

Bələliklə, indiyə qədər əldə olunmuş uğurların əsasında Heydər Əliyevin əsasını qoymuş və müdrik siyaset dayanır.